

KOUNICKÁ ŠKOLA, KAMNA, POŽÁR – VZPOMÍNKY

3. ledna to bylo 40 let, co jsem jako mladý učitel nastoupil do zdejší školy. Původně to bylo na záskok za mateřskou dovolenou, na půl roku a nakonec jsem tu zůstal více než 25 let, až do 31.1.1993.

Těch vzpomínek bych mohl psát na pokračování.

Dnes ale o kamnech...

V té době nebyla kamna na koks ideálním topidlem, ale i v rodinách mnoha žáků se topilo obdobně. Měly doma kamna a sporáky na uhlí. Stejná kamna na koks byla v kině, hospodě proti kinu i v hospodě u pana Báši, sokolovně, v obchodě u pana Kořána, v obchodě s textilem i v obchodě s průmyslovým zbožím a jinde.

Byla s nimi těžká práce a dodnes obdivuji práci uklízeček, které dnes a denně musely asi v 15 kamnech vytloukat zpečený koks, vynést popel a následně zatápnět.

Problém byl i s náhradními díly. Jeden rok jsem si proto udělal s rodinou dovolenou do slovenského Lučence a dojel přitom s objednávkou do nedalekého Fílkova a objednal celý kontejner náhradních dílů.

Na ta kamna mám dnes už úsměvné vzpomínky. Jdu brzy ráno po chodbě školy a v 6. třídě se otevřou dveře a vyplazí se vyděšená žena. Vyděsil jsem se. Vzápětí jsem to pochopil. Lehkl jsem si na zem a plazil jsem se do třídy.

Uklízečky ráno obcházely třídy a v kamnech - kde si večer musely připravit třísky, dřevo a pár kbelíků uhlí (strašná a špinavá práce) - zapalovaly oheň.

V této třídě, jeden ze stovek holubů, kteří na komínech přebývali, spadl do komína tak nešťastně, že zcela ucpal vývod z kamen a třída byla plná štiplavého kouře a okna, která se mi nakonec podařilo otevřít, nebyla ode dveří vůbec vidět.

Úsměvnou vzpomínku mám na 16. prosince (rok si již nepamatuji). Ve škole byla poprvé porada ředitelů všech základních škol okresu Nymburk.

Stále vidím to ráno. Venku mráz, sníh a nejhezčí třída v zámku, jediná, kde zůstaly štukové stropy a zdvojená okna s pilířem (dodnes je to při pohledu od prodejny Jednoty vidět), vánočně vyzdobená, díky paní učitelce Uhrové a jejím žákyním, na stole byla připravená sváteční tabule.

První přijel ředitel poděbradské školy, Václav Čech. Postavil se zády ke kamnům, mnul si zkrchlé ruce a ohříval se.

V tom strašná rána, záblesk, otevřená dvířka od kamen a na ten krásně prostřený stůl se lehce snášel jemný popílek. V tu ránu stál ředitel asi 6 metrů daleko, u okna, měl vytřeštěné oči a klepal se.

Jak se tam během vteřiny dostal, je dodnes záhadou. Kamna na uhlí byla doménou venkovských škol. Čas od času, když se proces hoření urychlil, kamna zplynovala a nastal výbuch toho malého množství plynu a ten chudák z města vůbec netušil, co se děje.

... a požáru.

Každý rok v dubnu probíhaly проверки bezpečnosti práce. Sám jsem je od roku 1978 jako ředitel školy psával. Vzpomínám na to přesně.

Bod 1. závadné komíny, nebezpečí požáru, možnost vyhoření, dalších, podobně závažných bodů bylo asi deset.

Stál jsem se nepřitelem Národního výboru číslo 1, tak mi říkali.

Stromkové komíny pocházely z roku 1719 a od té doby je nikdo neopravoval. Nebezpečí bylo o to větší, protože zkušenost s ohněm byla v Kounicích několikerá. V křídle starého zámku hořelo několikrát naposledy snad v roce 1953.

S komínem, který byl příčinou konce zámku v Kounicích, byly dlouholeté problémy. Učitelky v 1. třídě si stěžovaly, že je tam stálý zápach a děti jim připadali malátné, jakoby přiotrávené.

Požádal jsem kominíky, aby udělali kouřovou zkoušku. Nahoře ucpali komín a dole zapálili dýmovnici, kouř viditelně ucházel zdí do 1.třídy. Udělala se jakási oprava a bylo to vyřízeno. Tragedie se dostávala ke svému vyvrcholení.

Několik dní byl v obci cítit zápach, jako když něco doutná. V té době byla na kopci do Českého Brodu skládka, kde něco stále hořelo a zapáchalo. Bohužel mezi stropy kounického zámku doutnal trám z toho prokletého komína. Nikoho to nenapadlo.

12.března 1990 jsem pozdě večer slyšel podivné zvuky. Otevřel jsem okno do nádvoří, bylo plné kouře. Vzal jsem klíče a běžel do školy, na chodbě před 1. třídou byl ve stropu hořící otvor, asi tak 30 x 80 cm. To jsem byl ještě klidný, zavolám hasiče oni to uhasí a zítra se normálně učí, myslel jsem si.

Zavolal jsem tísňovou linku, rozsvítil zámek a otevřel vrata. Čekal jsem a zdálo se mi to dlouhé. Když přijeli, postavili auto pod okno 1.třídy a začali stříkat. Stříkačka dosáhla do výše oken, ale na střechu, kde již probleskoval oheň nedosáhla. Naprosto ztracené minuty. Najednou odjeli, probůh kam ? Někam pro vodu řekli mi. Přiběhl ke mně zakuklený velitel zásahu a začal se mnou cloumat a křičet: „ Kde to je, kde to je, kde to je.“. Připadalo mi, že se zbláznil. Potom mi to došlo, otevřel jsem jim dveře na půdu. Začali natahovat hadice a oheň si hasiči, nehasiči hořel dál, stále s větší vehemencí. Zatím se nehasilo, jenom stříkalo. Teprve teď zavolali hasiče z Nymburka. Ti vyjeli v 1.29. Přijeli s výsuvnou plošinou a teprve teď, po 1 – 2 hodinách po ohlášení se začalo účinně hasit. Nevím, jestli to bylo prozíravé hasení, oheň si našel vzduch a v tu ránu byla v plamenech celá střecha. Téměř 300 leté, vyschlé trámy plné pavučin hořely dobře. A potom voda a voda. Několik dní se proléval zámek hektolitry vody. 1. etapa zkázy byla dokonána.

Ohlásil jsem to školské inspektorce do Nymburka a ta asi za hodinu přijela s místopředsedou Okresního národního výboru. Mezitím se seběhli kouničtí občané a začali vynášet všechno co šlo do Sladovny. Byli skvělí. Kouničáci bydlící v zámku spali a nic netušili Vzbudit je šli až hasiči. Brzy se dostavili i předsedové okolních obcí a nabízeli pomoc. Tak jsme ještě v noci ve 4, v 5 hod. byli v bývalé škole ve Vykáni a dojednávali, jak zajistíme další školní výuku.

Bylo dojemné, jak některé děti, ráno přijeli do školy autobusy a plakaly, že jim shořela škola. Za pár dní se za složitých podmínek přeci jen učilo. Ve Vykáni, sokolovně, myslivně, na sále hospody „U Báši“, ve skladu obchodu s průmyslovým zbožím, v mateřské školce.

Začalo období „jak dál“?, obnovit školu v zámku nebo postavit novou.,Doba a společnost byla čerstvě jiná a tak to bylo snad ještě krkolonnější než s komíny a požárem.

Bude-li zájem může to být příští pokračování.

Oldřich Adamec, Kounice 312